

Position paper
Gender, Vrede & Veiligheid 2016-2017

Introductie: 15 jaar UNSCR 1325

In 2000 nam de VN Veiligheidsraad unaniem Resolutie 1325 aan. Het zette de verschillende veiligheidsbehoeften en perspectieven van vrouwen en mannen voor, tijdens en na conflict voor het eerst op de kaart. Jarenlang had de internationale vrouwenbeweging, onder andere bij het *Beijing Platform for Action* in 1995, bepleit dat vrede en veiligheid niet gender-neutraal zijn en een genderspecifieke aanpak behoeven. Met Resolutie 1325 werd dat in de internationale context van veiligheid en stabiliteit eindelijk erkend en later nog eens benadrukt door VN Veiligheidsraad Resoluties 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122 en 2242.

Een belangrijk onderdeel van VNVR 1325 is het betrekken van vrouwen bij processen van conflictpreventie, vredesonderhandelingen en wederopbouw. De kans op duurzame en inclusieve vrede is groter als vrouwen hieraan deelnemen¹. Toch blijkt na vijftien jaar VNVR 1325 de deelname en besluitvorming van vrouwen aan formele vredes- en reconstructieprocessen nog steeds marginaal². Ook zien we een wereldwijde tendens van militarisering van conflicten en hebben in verschillende regio's vrouwen-, *gender justice*- en vredesbewegingen te maken met een krimpende politieke en financiële ruimte. Kortom, het potentieel van VNVR 1325 als instrument voor transformatie lijkt onvoldoende benut³.

Nederland kan een belangrijke rol spelen in de preventie van (gewapend) conflict en in het waarborgen van een genderspecifieke aanpak in (post-)conflictsituatie. Dat geldt voor de Nederlandse overheid via diplomatie, ontwikkelingshulp, defensie en handel, maar ook voor ontwikkelingssamenwerkings-organisaties, vrouwen-, *gender justice*- en vredesbewegingen, kennisinstituten, ondernemers en *multinationals*. Voor een groot deel gebeurt deze inzet al, onder andere via het Nationaal Actieplan (NAP) 1325 waarin overheid en maatschappelijk middenveld met elkaar samenwerken. En we zijn blij met de positieve inzet van de ministers Ploumen, Koenders, Hennis-Plasschaert, Bussemaker en Van der Steur op de bredere Gender, Vrede en Veiligheidsagenda, zoals verwoord in hun meest recente beleidsbrief⁴. Toch stelt de werkgroep Gender, Vrede & Veiligheid van WO=MEN, Dutch Gender Platform dat er nog een belangrijke slag te slaan valt. Graag bieden wij 6 aanbevelingen aan om gender nog beter te verankeren in het brede buitenland beleid.

¹ *Reimagining Peacemaking: Women's Roles in Peace Processes*: <http://www.ipinst.org/wpcontent/uploads/2015/06/IPI-E-pub-Reimagining-Peacemaking-rev.pdf>.

² <http://wps.unwomen.org/~media/files/un%20women/wps/highlights/unw-global-study-1325-2015.pdf>.

³ *Civil Society Organization (CSO) Survey for the Global Study on Women, Peace and Security: CSO Perspectives on UNSCR 1325 Implementation 15 Years after Adoption* (2015). GNWP, Cordaid, ICAN, NGO WG on WPS (2015).

<https://www.cordaid.org/en/publications/civil-society-organization-cso-survey-global-study-women-peace-and-security/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/03/08/kamerbrief-over-vrouwen-vrede-en-veiligheid>

1. Plaats conflictpreventie, het voorkomen van conflicten, weer in het hart van het veiligheid en buitenland beleid

Een belangrijke reden voor vrouwen(vredes)activisten om zich in te zetten voor de aanneming van VNVR1325, was om aandacht te vragen voor de preventie van (gewapend) conflict. Inzet hierbij was onder andere het aan de kaak stellen van de vaak disproportionele focus op gebruik van geweld als oplossing voor conflict⁵⁶.

Ook de afgelopen jaren ligt de focus van het Nederlandse en internationale vrede- en veiligheidsbeleid vooral op de conflicten die al (of weer) zijn opgelaaid en de humanitaire crises die hiervan het gevolg zijn. Daarbij staan vaker korte termijn oplossingen centraal, zoals militair ingrijpen, humanitaire hulp en het tegengaan van migratie. De hoeveelheid (politieke) aandacht en (financiële) steun voor een land verhoogt naar mate Nederland ook militair aanwezigheid is.

In plaats van primair te focussen op daar waar conflict al is opgelaaid, stellen wij dat Nederlandse inzet juist een verschil kan maken in een eerder stadium. Daar waar conflict nog niet geëscaleerd is, kan Nederland als kleine, maar strategische internationale partner een rol spelen met diplomatieke en OS middelen.

Ook in regio's waar gewelddadige extremismes de kop opduiken, is vaker en vroegtijdiger richten op andere vormen van conflictoplossing nodig. Denk aan groeperingen zoals Boko Haram en Al-Shabaab die voet aan de grond kregen in gebieden waar eerder conflictpreventie had kunnen worden ingezet. Gewapende inzet kan spanningen tussen groepen verhogen en daarmee juist bijdragen aan een voedingsbodem voor conflict. In plaats daarvan is het belangrijk om te investeren in sterke tegenkrachten tegen alle vormen van gewelddadig extremisme en voor democratie. Denk aan het steunen van het progressieve maatschappelijk middenveld en de inzet van onafhankelijke media.

Actiepunten

- = Voorkomen is beter (en goedkoper) dan genezen. Identificeer op basis van de huidige Nederlandse inzet en de inzet uit het verleden, waar Nederland een rol kan spelen in het voorkomen van escalatie van conflict. Doe dit met internationale partners en Nederlandse betrokkenen, zoals ontwikkelingssamenwerkingsorganisaties, vrouwen- en *gender justice* bewegingen, ondernemers en *multinationals*. Denk aan het agenderen van mensenrechtenschendingen en antidemocratische ontwikkelingen, zoals inperking van de persvrijheid, corruptie en het niet op orde brengen van kies- en landeigendomregisters, tijdens handelsmissies en ontwikkelingssamenwerkingsprogramma's;

⁵ <https://www.womenpeacemakersprogram.org/assets/CMS/Resources/Reports/Policy-Brief-Gender-Militarism.pdf>.

⁶ <https://www.womenpeacemakersprogram.org/news/candid-voices-on-women-peace-and-security-consultation-impressions/>.

- = Faciliteer langdurig de elementen die voorwaarde zijn voor de opbouw van een democratische rechtsstaat. Zoals het inrichten van verantwoordingsmechanismen van staten, het organiseren van werkgelegenheid en het ondersteunen van onafhankelijke media.
- = Zoek de synergie met initiatieven zoals *the New Deal for Engagement for Fragile States*⁷. Initiatieven als *the New Deal* - gericht op de *root causes* van conflict, waaronder genderongelijkheid - en de implementatie van VNVR 1325 kunnen elkaar versterken;
- = Steun lokale, regionale en internationale (vrouwen) vredesbewegingen, waaronder civiele vredeswerkers, die een rol kunnen spelen in conflictpreventie en *early-warning* in conflictgebieden, zowel financieel als politiek;
- = Committeer voor langere termijn aan landen waar een risico blijft op escalatie. Zorg dat bij militair ingrijpen, de politieke inzet en inzet via ontwikkelingssamenwerking niet direct of onevenredig afneemt na vertrek van de militaire aanwezigheid. Vredesopbouw is een lange termijn proces en houdt niet op na de eerste stabilisatie;
- = Zet in op verzoening. Tijdens en na conflict veranderen de dynamieken in een samenleving. Denk bijvoorbeeld aan de etnische conflicten in Rwanda en Zuid-Soedan. Terugkerend conflict kan alleen worden voorkomen als bewust wordt omgegaan met die sociale veranderingen. Monitor post-conflictsituaties en wees ook alert op tegenstrijdige geopolitieke belangen om vroegtijdig in te kunnen springen;
- = Wees terughoudend met het leveren van wapens voor conflict en benadruk de inname van wapens bij demilitarisering;
- = Consulteer genderadviseurs in de veiligheidssector en het lokale maatschappelijk middenveld bij het uitzetten van een strategie voor demilitarisering.

2. Militaire & politie missies: Ga voor een integrale aanpak & vergroot genderkennis

Zodra door de Nederlandse overheid besloten wordt om bij te dragen aan een ingreep met militaire middelen, is een *integrale aanpak* essentieel. Militaire operaties dienen goed afgestemd te worden met een diplomatieke inzet, noodhulp en ontwikkelingssamenwerking. Maar ook met het lokale maatschappelijke middenveld, waaronder de vaak al actieve lokale en regionale vrouwen-, vredes-, mensenrechtenbewegingen. Deze netwerken in de gemeenschap hebben een sleutelrol in het slagen van een missie⁸.

Nederland is in militair opzicht een kleine speler met een beperkt (defensie) budget en beperkte mogelijkheden tot een bijdrage aan militaire en/of politie missies en operaties. Zet deze middelen strategisch in en ontwikkel specialistische kennis op gebieden waar in recente jaren veel ervaring mee is opgedaan, zoals gender in missies en operaties. Wij pleiten ervoor om in de gevallen waar de

⁷ https://www.cordaid.org/media/publications/Cordaid-7247-02-PP-Gender_into_the_New_Deal-DEFHR-web.pdf.

⁸ *Beyond 2015 for Women, Peace and Security*. CARE International (mei 2015)

Nederlandse krijgsmacht of Politie Nederland een bijdrage levert, hetzij unilateraal, in EU, VN of NAVO-verband, in te zetten op en bij te dragen aan het ontwikkelen, inzetten en uitdragen van genderexpertise.

Actiepunten

- = Plaats genderexperts op strategische functies in internationale organisaties en missies;
- = Bevorder deelname van vrouwelijke civiele experts aan missies (inclusief politiemensen) en maak een kortere missieduur mogelijk, zodat een grotere deelname door vrouwen kan worden verwacht;
- = Laat, waar mogelijk, vanuit Nederland uitgezonden vrouwelijke diplomaten, civiele experts, politiemedewerkers en militaire staf op strategische en – voor de lokale bevolking – zichtbare posities innemen. Zorg voor een adequate genderbalans binnen missies en binnen de civiele missiepool;
- = Realiseer standaard gender sensitieve *pre deployment* training voor alle militaire eenheden, politiemensen en uit te zenden civiele experts;
- = Organiseer een gender (conflict) analyse voorafgaand aan en gedurende elke missie;
- = Realiseer in DDR en SSR programma's (waaronder politie hervorming) specifieke aandacht voor gender en voor re-integratie van vrouwelijke strijders. Betrek lokale vrouwen(organisaties) bij het opstellen en implementeren van de programma's;
- = Organiseer *capacity building programs* voor het versterken van de rol van lokale politievrouwen;
- = Haak aan bij lokale, al bestaande, initiatieven en consulteer structureel het maatschappelijke middenveld en lokale bevolking, met speciale aandacht voor vrouwen.

3. Lokale, regionale & internationale vrouwen- & vredesbeweging in the lead

Zoals bekend staan conflict en genderongelijkheid met elkaar in verband. Ongelijke machtsverhoudingen en een patriarchale cultuur van geweld verergeren spanningen: tussen mannen, vrouwen, maar ook tussen verschillende klassen, religies en etniciteit⁹. Lokale, regionale en internationale vrouwen-, *gender justice* en vredesbewegingen spelen een cruciale rol in het wegnemen van deze *root cause of conflict*. Met hun werk dragen zij bij aan het realiseren van sociale rechtvaardigheid en daarmee aan de voorwaarden voor duurzame en inclusieve vrede¹⁰.

Helaas wordt wereldwijd de speelruimte van bovenstaande bewegingen kleiner. Door politieke en financiële keuzes van donorlanden, waardoor bijvoorbeeld voor kleinere en middelgrote vrouwenorganisaties de directe toegang tot financiering afneemt. Maar ook door afnemende politieke ruimte en strengere regulering. Verder maakt de verbreiding van gewelddadig extremisme en terrorisme in landen zelf, het activisten moeilijk tot onmogelijk om te opereren. Over de hele

⁹ Hudson, V., Ballif-Spanvill, B., Caprioli, M. & Emmett, C. F. (2014). *Sex and World Peace*. Columbia University Press.

¹⁰ *Arab Spring or Arab Autumn? Women's political participation in the uprisings and beyond: Implications for international donor policies*. CARE International (september 2013).

wereld moeten mensenrechtenactivistes hun werk met hun leven bekopen¹¹. Denk aan de recente moord op de Hondurese mensenrechtenactiviste Berta Cáceres. Maar ook aan de Libische politici Salwa Bughaighis en Fariha al-Barqawi, beiden vermoord om hun actieve politieke participatie.

Het is essentieel dat deze organisaties en activisten actief worden ondersteund om hun werk te kunnen blijven uitvoeren. Dit vergt adequate financiering van de Nederlandse én van de internationale Gender, Vrede & Veiligheidsagenda evenals directe toegang tot financiële middelen. Dat geldt ook voor de Nationaal Actieplannen wereldwijd: de meeste plannen beschikken niet of nauwelijks over een eigen budget¹². Dat maakt het vrijwel onmogelijk, speciaal voor landen in conflict, om daadwerkelijk een NAP te implementeren. Terwijl studie wel uitwijst dat nationale actieplannen daadwerkelijk bijdragen aan de implementatie van VNVR 1325¹³.

Ten slotte is noodzakelijk dat een gender-perspectief structureel wordt geïntegreerd in de planning, implementatie én evaluatie van het Nederlandse buitenland-, ontwikkelingssamenwerkings- en internationale veiligheidsbeleid. En dat specifiek op deze integratie in de beleidsontwikkeling en – implementatie wordt gemonitord en gerapporteerd, conform ook gesteld door de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) in haar rapportage van het Nederlands buitenlandsbeleid 2007-2014¹⁴.

Actiepunten

- = Ondersteun actief - en/of via stille diplomatie - lokale, regionale en internationale vrouwen-, *gender justice* en vredesbewegingen. Ook als onderdeel van noodhulp¹⁵, vredesopbouw en wederopbouw. Bouw daarbij voort op al bestaande initiatieven van deze groepen;
- = Richt voor vrouwen-, *gender justice* en vredesorganisaties gender-sensitieve en organisatie-sensitieve financieringsstromen in. Beschikbare middelen moeten daadwerkelijk de *change agents* in het veld kunnen bereiken. Dat betekent ook voor kleine en middelgrote organisaties haalbare drempelcriteria, hanteerbare bedragen en haalbare administratieve vereisten van fondsen;
- = Een flink deel van de vrouwen-, *gender justice* en vredesbeweging doet zonder fonds of subsidierelatie hun werk. Erkenning voor hun bijdrage aan de Gender, Vrede & Veiligheidsagenda is eveneens van belang. Houd hen in beeld en faciliteer hen met bijvoorbeeld contact met ambassades, uitnodigingen voor bijeenkomsten, kennisdeling en openlijke steun voor hun werk;
- = Maak ruimte voor en zet in op intensieve partnerschappen tussen Nederlandse overheid en maatschappelijk middenveld met overheden en maatschappelijke (vrouwen)organisaties in fragiele staten. Om samenlevingen te ondersteunen in preventie en transformatie van conflict. Maar ook ter ondersteuning van activisten die hun nek uitsteken voor mensenrechten en

¹¹<http://www.peacebrigades.nl/pdf/overig/2016%20Joint%20Initiative%20for%20Protection%20of%20Women%20Human%20Rights%20Defenders%20in%20the%20Arab%20World.pdf>.

¹² <https://www.cordaid.org/en/publications/financing-unsr-1325/>

¹³ <https://www.cordaid.org/en/publications/civil-society-organization-cso-survey-global-study-women-peace-and-security/>

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/17/iob-evaluation-405-gender-sense-sensitivity>

¹⁵ *World Humanitarian Summit - A Gender Transformative Agenda*. CARE International (mei 2015).

democratie. Denk aan steun aan overheden én maatschappelijk middenveld in NAP-focuslanden bij het ontwikkelen, implementeren én (onafhankelijk) monitoren van een lokaal NAP 1325. En steun aan lokale NGO werkgroepen Gender, Vrede & Veiligheid;

- = Faciliteer (lokale) gender sensitieve beschermingsmechanismen voor mensenrechtenverdedigers. Blijf zorgen voor een actieve implementatie van de EU richtsnoeren voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers door de ambassades¹⁶.

4. Voorkom negatieve gevolgen van antiterrorisme maatregelen

Antiterrorisme maatregelen kunnen averechts werken. Soms treffen zij degenen die extremismes proberen te voorkomen. De politieke en financiële ruimte voor vrouwen-, *gender justice*- en vredesbewegingen kan worden ingeperkt door maatregelen van overheden en de financiële sector om gewelddadig extremisme en terrorisme tegen te gaan.

Om hun werk voort te kunnen zetten, is essentieel dat deze bewegingen niet bewust of onbewust het slachtoffer worden van deze *countering violent extremism* of *counter terrorism* maatregelen (CVE/CTM). Ofwel omdat regeringen CTM bewust misbruiken om de kritische geluiden van deze organisaties tegen te gaan. Ofwel omdat organisaties onbedoeld worden belemmerd in hun bankverkeer en toegang tot subsidiekanalen wordt geblokkeerd¹⁷.

Dit vraagt om zorgvuldige inzet en monitoring van CVE/CTM, in navolging van VN Veiligheidsraad Resolutie 2242. Daarnaast is van belang dat de *agency*, visie en ervaringen van vrouwen(- en mensenrechtenorganisaties) worden meegenomen in het kader van CVE maatregelen en CTM. Vrouwen en hun organisaties die een rol te spelen in het tegengaan van gewelddadig extremisme en terrorisme moeten expliciet worden betrokken vanuit een vrouwenrechtenbenadering en niet vanuit een instrumentalistische invalshoek. Want dit laatste kan leiden tot een vergroting van de risico's en zelfs bewuste aanvallen op vrouwen en hun organisaties door extremisten.

Actiepunten¹⁸

- = Documenteer en monitor de impact van CTM maatregelen op vrouwen-, *gender justice* – en vredesorganisaties en –bewegingen;

¹⁶ <http://www.peacebrigades.nl/pdf/overig/PBI%20Netherlands%20Guide%20on%20WHRD%20Protection%20-%20English.pdf>.

¹⁷ <https://www.womenpeacemakersprogram.org/assets/CMS/Resources/Reports/Policy-brief-CTM.pdf>.

¹⁸ Deze actiepunten komen voort uit *Counterterrorism Measures and Their Effects on the Implementation of the Women, Peace and Security Agenda* (2015) van Women Peacemakers Program (NL), Human Security Collective(NL), Ecumenical Women's Initiative (Croatia) en WinG India. Meer aanbevelingen kunt u vinden op: <https://www.womenpeacemakersprogram.org/assets/CMS/Resources/Reports/Policy-brief-CTM.pdf>.

- = Investeer in bewustwording rond de gendered impact van CTM bij beleidsmakers, de financiële sector én het maatschappelijk middenveld. Met name vrouwen-, *gender justice* en vredesorganisaties hebben een belangrijke rol in het herkennen van de effecten, het verzamelen van informatie en het informeren van publiek, internationale netwerken en overheden;
- = Betrek vrouwen(rechten)- en *gender justice* organisaties bij de ontwikkeling van FATF evaluatie methoden en de training van FATF evaluatoren, zodat ook zij bewust zijn van de mogelijke impact van de maatregelen en daarop kunnen anticiperen;
- = Maak banken bewust van de effecten van hun preventieve aanpak om vrouwen- en andere maatschappelijk middenveldorganisaties af te houden, op noodhulp en wederopbouw van (post)conflictgebieden.

5. Aandacht voor gender en masculinities: rollen, normen en identiteiten van vrouwen én mannen

Gewapende conflicten hebben grote impact op vrouwen en meisjes, maar óók op mannen en jongens. Zo krijgen mannen en jongens in tijden van conflict eveneens te maken met specifieke vormen van geweld. Denk aan gedwongen rekrutering en sekse-selectieve massamoorden, zoals in Bosnië. Maar ook seksueel geweld tegen mannen en jongens wordt ingezet juist ómdat dit vaak een groot stigma is. Tegelijkertijd zijn mannen vaak (maar niet altijd) de daders van geweld, of wordt dat in elk geval van hen verwacht¹⁹. Er zijn dus normen en verwachtingen over mannen en vrouwen in conflict. Samen met het gebruik van geweld door mannen, heeft dat effect op hoe en door wie vervolgens geweld wordt ingezet.

Tijdens en na conflicten komen bestaande machtsrelaties en gendernormen, naast in de politiek, ook in de samenleving en binnen gezinnen onder druk te staan. Daarmee kunnen verhoudingen tussen mannen en vrouwen verschuiven. Denk aan de ontsnapte Yezidi vrouwen en meisjes uit Sinjar (Irak) die seksklaaf waren van ISIS, maar na terugkomst niet automatisch welkom zijn in de gemeenschap. Of aan de vrouwen die in oorlogstijd lange tijd zonder echtgenoot het huishouden runnen. Voor een succesvolle implementatie van VNVR 1325 is daarom cruciaal om naast vrouwen, mannen te betrekken, conform wordt gesteld in de nieuwere VNVR 2242.

Een goede analyse van gender(machts)relaties, normen en rollen, helpt om gendergelijkheid in een land te bevorderen, maar ook om nieuwe gewelddadige vormen van conflict tegen te gaan²⁰. Deze analyse moet leidend zijn voor interventies om te voorkomen dat we ons eenzijdig of ondoordacht richten op alleen vrouwen, meisjes, mannen of jongens.

Actiepunten

¹⁹ <https://www.womenpeacemakersprogram.org/assets/CMS/Resources/Reports/Policy-Brief-Masculinities.pdf>.

²⁰ Engaging Men and Boys for Gender Equality Series: Lessons Learnt. CARE International (oktober 2014).

- = Integreer genderanalyses in de ontwikkeling van ál ons buitenlandsbeleid. Dit gebeurt in het Nationaal Actieplan 1325, maar is ook breder nodig in beleid gericht op defensie, handel, ontwikkelingssamenwerking en internationale veiligheid en justitie;
- = Vertaal analyses ook daadwerkelijk naar concrete interventies en activiteiten en monitor de effecten op genderrollen, normen en identiteiten van vrouwen en mannen. Wees bewust van de impact van interventies op machtsverdeling en –verschuiving in samenlevingen en handel daarnaar;
- = Genderongelijkheid en gewapend conflict hangen met elkaar samen en versterken elkaar. Stem interventies op beide vlakken met elkaar af en zorg dat resultaten op bijvoorbeeld gewapend conflict niet gendergelijkheid in een samenleving ondermijnen. Consulteer daarbij het betrokken maatschappelijk middenveld, zoals vrouwenorganisaties.

6. Verbind actuele migratievraagstukken met de Gender, Vrede & Veiligheidsagenda

De Gender, Vrede & Veiligheidsagenda staat in direct verband met actuele migratie-, asiel- en integratievraagstukken. Het zijn dezelfde vrouwen, mannen, meisjes en jongens uit (post)conflictgebieden en onstabiele staten, die hun haard en huis ontvluchten of verlaten op zoek naar een betere toekomst.

In alle fasen van migratie, van vlucht tot opvang en het proces van een nieuw leven oppakken in een gastland of terugkeren naar land van herkomst, zijn de effecten op vrouwen, mannen, meisjes en jongens anders. Vrouwen en meisjes hebben bijvoorbeeld, anders dan mannen en jongens, minder mogelijkheden om grenzen over te steken. Zonder identiteitspapieren en zonder mannelijke begeleiding zijn ze eerder kwetsbaar voor (seksueel) geweld en mensenhandel. Als oplossing huwelijken sommige families jonge meisjes uit om hen te ‘beschermen’²¹. Het gevolg is dat deze – soms minderjarige – afhankelijk zijn van de wensen en wegen van hun man.

Ondanks goede protocollen en handleidingen over bijvoorbeeld het inrichten van vrouwvriendelijke sanitaire mogelijkheden en psychische ondersteuning in opvanglocaties, komt dat in de praktijk niet altijd tot uitvoering. Er is te weinig capaciteit en/of kennis om vrouwen en meisjes te ondersteunen of te beschermen tegen (cultuur gerelateerd) geweld. En eenmaal met een verblijfsvergunning kunnen gezinnen onder druk komen te staan als traditionele man-vrouwverhoudingen veranderen, omdat de vrouw bijvoorbeeld eerder dan haar man aan het werk kan.

Wij pleiten voor structurele verankering van gender in het Nederlands en internationaal migratie-, asiel- en integratiebeleid. Daarmee wordt eveneens voldaan aan de plicht van Nederland om, conform *General Recommendation 32* van de *Convention on the Elimination of all forms of*

²¹ http://insights.careinternational.org.uk/media/k2/attachments/CARE_Child-marriage-in-emergencies_2015.pdf.

*Discrimination Against Women (CEDAW)*²² vluchtelingenvrouwen en –meisjes te beschermen tegen alle vormen van geweld en discriminatie.

Actiepunten

- = Integreer standaard een genderperspectief in al het Nederlands en internationaal migratie-, asiel- en integratiebeleid en monitor op de planning, implementatie en evaluatie ervan;
- = Alloceer voldoende en additionele middelen om seksueel geweld in opvanglocaties en mensenhandel van vrouwen en meisjes in (Nederland en) conflictgebieden tegen te gaan;
- = Verzeker toegang tot en educatie over (geestelijke) gezondheidszorg, anticonceptie, kraamzorg en andere specifieke gezondheidszorg voor moeders en hun kinderen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van de *Minimal Initial Service Package on Reproductive Health in Emergencies (MISP)*²³;
- = Zet in op daadwerkelijke implementatie van bestaande protocollen en beleid binnen regionale en nationale opvanglocaties;
- = Betrek structureel diasporaorganisaties van vluchtelingen en migranten bij de ontwikkeling van nieuwe protocollen en beleid rond migratie, asiel en integratie.

---

²² <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/recommendations/recomm.html>.

²³ *Beyond 2015 for Women, Peace and Security* CARE International position on 15th anniversary of UNSCR 1325 (2015).